

Jazyková krajina Bratislavy – ako jej rozumieme?

Zuzana Gašová

Fakulta aplikovaných jazykov Ekonomickej univerzity v Bratislave

(Odborná komunikácia v zjednotenej Európe XX,
5.-6.10.2022, Banská Bystrica)

Východiská a ciele príspevku

- APVV-18-0115 Jazyková *Jazyk v meste – dokumentovanie multimodálnej semiosféry jazykovej krajiny na Slovensku a z komparatívnej perspektívy*
- Porozumenie sprostredkovanej informácii vo všeobecnosti
 - Komunikujúci partneri, jazyk ...
- Porozumenie sprostredkovanej informácii v kontexte jazykovej krajiny
 - Nosič – recipient, výrazové prostriedky ...
- Kooperatívny princíp (Grice 1975)

Jazyková krajina

Landry a Bourhis (1997, 25) :

*„**Jazyk** verejných označení opatrených **nápismi**, resp. **jazykovými prostriedkami**, akými sú napr. dopravné značenie, reklamné bilbordy, názvy ulíc, názvy miest, komerčné označenia názvov obchodov a štátnych budov vytvára jazykovú krajinu danej oblasti, regiónu alebo mestskej aglomerácie“ [vl. preklad a zvýraznenia].*

- pojem *sign* (sk. *nosič s nápisom alebo textom (vo verejnom priestore)*)

Východiská analýzy prezentovaného materiálu

- Predmet analýzy
- Použité výrazové prostriedky
- Situačný rámec
- Primárna cieľová skupina
- Primárna funkcia nosiča
- Zrozumiteľnosť prezentovanej informácie
- Špecifické aspekty

Použité kategorizácie

- Ch. S. Peirce: Druhy znakov
 - Ikona
 - Index
 - Symbol
- R. Jakobson: Funkcie jazyka → funkcie nosiča
 - Referenčná funkcia (- Fatická funkcia)
 - Výrazová (expresívna funkcia) (- Metajazyková funkcia)
 - Apelatívna funkcia
 - Poetická funkcia

Analýza nosiča 1

- Použité výrazové prostriedky: jazykové znaky
- Situačný rámec: komerčný
- Primárna cieľová skupina: zahraniční turisti
- Primárna funkcia nosiča: apelatívna
- Zrozumiteľnosť: text ako symbol, sprostredkovanie konkrét. obsahov
- Špecifické aspekty: posilňovač zrozumiteľnosti – slovná zásoba, syntagmatický aspekt

Analýza nosiča 2

- Použité výrazové prostriedky: jazykové a grafické prvky
- Situačný rámec: komerčný
- Primárna cieľová skupina: široká verejnosť / inojazyční návštevníci
- Primárna funkcia nosiča: apelatívna
- Zrozumiteľnosť: text ako symbol,
AJ – *lingua franca*, ikonickosť graf. prvku
- Špecifické aspekty: dominancia grafického prvku
 - Nosič z pohľadu semiotiky

Analýza nosiča 3

- Použité výrazové prostriedky: jazykové a grafické prostriedky
- Situačný rámec: komerčný
- Primárna cieľová skupina: zahraniční turisti
- Primárna funkcia nosiča: apelatívna
- Zrozumiteľnosť: text ako index,
AJ – okrajové postavenie, graf. prvok – symbol
- Špecifické aspekty: posilňovač(e) zrozumiteľnosti – grafický prvok + proprium, syntagmatický aspekt

Analýza nosiča 4

- Použité výrazové prostriedky: jazykové prostriedky – latinčina
- Situačný rámec: historický
- Primárna cieľová skupina: turisti / (historici)
- Primárna funkcia nosiča: výrazová
- Zrozumiteľnosť: asociatívny charakter, text ako ikona (obraz)
- Špecifické aspekty: exkluzívnosť obsahu, posilňovače zrozumiteľnosti nie sú potrebné

Analýza nosiča 5

- Použité výrazové prostriedky: jazykové a grafické prostriedky
- Situačný rámec: turistický
- Primárna cieľová skupina: turisti
- Primárna funkcia nosiča: zábavná
- Zrozumiteľnosť: kombinácia jazykových a grafických prvkov
- Špecifické aspekty: propriá ...

Závery

- Zastúpené jazyky
- Zrozumiteľnosť
 - Referenčný charakter
 - Asociatívny charakter
- Posilňovanie zrozumiteľnosti
 - Stratégie (slov. zásoba, propriá, číslice, skratky, grafické prvky – ikon.)
 - (Ne-)prítomnosť
- Kooperatívny princíp
 - Jazyková krajina „chce komunikovať“

Ďakujem za pozornosť.

Zuzana Gašová

Fakulta aplikovaných jazykov Ekonomickej univerzity v Bratislave

Zuzana.Gasova@euba.sk

Táto práca bola podporená Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-18-0115.